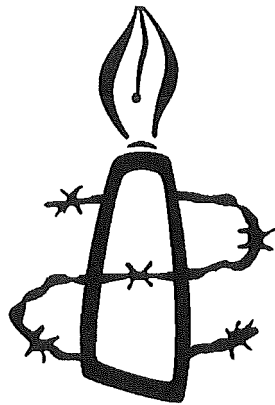

(Serbian)

**GET UP
SIGN UP**
THE UNIVERSAL DECLARATION OF HUMAN RIGHTS

Сви смо људи - Свима нама су потребна људска права

Десетог децембра 1948. године Генерална скупштина Уједињених нација (УН) изгласала је Универзалну декларацију о правима човека.

Она је прокламовала да „стварање света у којем ће људска бића уживати слободу говора и веровања и бити слободна од страха и несташнице” је „највећа тежња обичних народа“.

И дан данас камен темељац система права човека Уједињених нација, Универзална декларација је установила права човека - грађанска, културна, економска, политичка и друштвена - која су и даље од највеће важности за свачије добро. Од тада већина њих су уграђена у међународне уговоре о правима човека те уврштена у уставе и законе многих земаља. Универзална декларација је допринела томе да се установи да су права човека међународна обавеза а не само унутрашњи проблем појединачних држава. Она је поставила принцип по којем су људска права универзална и недељива. То значи да сва права човека припадају свима, у сваком тренутку, и да уживање једне групе права не може бити на уштрб друге групе права.

У 1993. години међународна заједница која броји 171 државу, на Светској конференцији Уједињених нација о правима човека, је једногласно усвојила Бечку декларацију и Програм акције. Бечка декларација је потврђена и изграђена на овим принципима. Она је омогућила да се установи функција Високог комесара за права човека и позвала владе и УН да се људска права за жене третирају као приоритетно питање.

У 1998. години УН ће прославити 50-годишњицу проглашења Универзалне декларације о правима човека и започети петогодишњи преглед примене Бечке декларације и Програма акције. У периоду након 1948. године, Универзална декларација је постала законска обавеза свих држава као део међународног обичајног права. Поред тога, све бројнија међународна заједница је потврдила и проширила права Универзалне декларације у чврсту мрежу међународних стандарда о правима човека. Најпре су договорени Међународни уговори о економским, друштвеним и културним правима и о Цивилним и политичким правима, а потом су и усвојени у Уједињеним нацијама 1966. године. Од тада, међународни споразуми и стандарди о људским правима су разрадили и практичне мере да би се спречили прекршаји као што су „нестанци” и незаконита смакнућа. Нови стандарди се још увек изграђују да би се спречила

мучења, заштитила деца у оружаним сукобима и да би се пружила подршка бранитељима права човека.

Ова група међународних норми о правима човека представља заједнички споразум влада који је заснован на критерију по којем ће се оцењивати њихово поступање са људима који су под њиховом јурисдикцијом. Крај хладног рата је пружио прилику свим владама да обнове своју приврженост стандардима људских права и да непристрасно указују на њих приликом реаговања на њихово кршење у било којем делу света. Уместо тога, владе су наставиле да занемарују своју обавезу јер се то сукобљава са њиховим властитим економским, безбедносним или политичким интересима.

И поред оваквог отпора влада, права човека су дубоко укоренења у заједнички концепт људског достојанства и правде, као што се то види у порасту броја локалних, невладиних организација. Бранитељи права човека, нарочито они чија су права била угрожена због тога што су они бранили права човека других, показују да је потреба да сви људи уживају сва права човека широког карактера. Становиште да локалне традиције и вредности имају предност над универзалним принципима права човека је неодрживо успркос њиховим сведочењима.

Универзалност права човека, не само да не пориче разлике, она само може имати користи од њих. Допринос различитих култура, како на локалном тако и на

глобалном нивоу, обogaђује наше разумевање права човека. Ако ће права зацртана у Универзалној декларацији једног дана постати стварност, она морају изражавати искуства свих нас и све потребе људског достојанства и правде.

Али понекад, културни обичаји су подједнако контекст у којем се крше људска права као и контекст кориштен за оправдање кршења људских права. Један такав пример је насиље над женама, које своје корене налази у позицији жене у држави, друштву и породици. Током последњих десет година доказано је да је ово један од главних проблема који онемогућава да жене уживају своја људска права. Чињеница да овакво кршење људских права може бити ширено, настављано и одобравано самом традицијом, не оправдава њихово постојање.

Стандарди људских права УН-а и механизам који се користи за њихово остваривање су занемарили развој економских, социјалних и културних права у корист грађанских и политичких. Озбиљно и константно настављање кршења грађанских и политичких права више него оправдава овакав степен пажње, али релативно занемаривање других права нема оправдања. Постоји претпоставка да грађанска и политичка права, с обзиром да она већином захтевају да се државе не мешају у животе својих грађана, могу бити дефинисана законом и примењена од стране судова без великих трошкова. Тврди се да

економска, друштвена и културна права не могу бити прозвана на суду или примењена од стране судија иако се овај аргумент све више доводи у питање од стране стручњака за права човека. Чак и оне владе које тврде да постављају економска права испред грађанских и политичких права су заказале да унапреде развој стандарда живота или механизма који ће њиховом становништву побољшати уживање ових права.

Хијерархија људских права не постоји. Универзална декларација о правима човека признаје слободу од страха и слободу од неимаштине као две стране једне исте медаље. Народ не може унапредити своја економска и културна права без политичког простора и грађанске слободе да то оствари. А кршење грађанских и политичких права, мучењима и неправедним судским процесима, не доприноси државном економском развоју. Као што су људска права недељива и међусобно овисна тако је и рад свих бораца за људска права и свих делова грађанског друштва.

Пажња која ће у 1998. години бити поклоњена Универзалној декларацији о правима човека те Бечкој декларацији и Програму акције је благовремена. Ово је прилика да подсетимо сами себе а и све владе света да је Универзална декларација проглашена као „општи стандард достигнућа за све људе и нације” и да њена заштита зависи од сваког појединца, сваког друштва и сваке владе.

Amnesty International
International Secretariat
1 Easton Street
London WC1X 8DJ
United Kingdom
Telephone: +44171 413 5970
Fax: +44171 956 1157

Amnesty International је креирао *website* као дио своје кампање којом обиљежава 50-годишњицу потписивања Универзалне декларације о правима човека (УДХР). Ову *website*, чији је покровитељ *Excite* - глобална Интернет медија компанија - можете посетити, и изразити своју личну подршку Универзалној декларацији о правима човека *online*, на

<http://amnesty.excite.com>